

Lohjan kaupunki

Lohjan kaupungin perusopetuksen oh- jaussuunnitelma 2023

Sisällys

Sisällys	2
1 Johdanto	3
2 Ohjauksen tavoitteet	4
3 Ohjaus oppilaan koulunkäynnin eri vaiheissa	6
3.1 Ohjaus esiopetuksessa ja siirtymä alakouluun	6
3.2 Ohjaus vuosiluokilla 1–6 ja siirtymä yläkouluun	6
3.3 Ohjaus vuosiluokilla 7-9	7
3.4 Siirtymä yläkoulusta toiselle asteelle	8
3.5 Ohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja siirtymä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen	9
4 Ohjauksen menetelmät ja toteutustavat	10
4.1 Ohjauksen järjestämisen rakenteet ja työn- ja vastuunjako ohjauksessa	10
4.2 Yhteistyö monialaisissa verkostoissa	14
4.3 Yhteistyö huoltajien kanssa	15
4.4 Yhteistyö työelämän kanssa	15
4.5 Ohjauksen yhteisöllinen ote	16
5 Ohjaustoiminnan painotukset ja koulukohtaiset ominaispiirteet	17
6 Ohjaussuunnitelman toteutumisen ja toimivuuden arviointi	18
Lähteet	19
Liitteet	20

1 Johdanto

Oppilaanohjauksen tehtävänä perusopetuksessa on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjauksella onkin keskeinen merkitys oppilaan opintopolussa ja koulun ja koko yhteiskunnan kannalta. Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuvan jatkumon. Oppilaiden ohjaamiseen osallistuvat kaikki kouluyhteisön jäsenet oman tehtäväkuvansa mukaisesti.

Ohjaussuunnitelman tehtävänä on vahvistaa laadukkaan ohjauksen koordinoitua ja toteuttamista Lohjan kaupungin perusopetuksessa. Ohjaussuunnitelman tarkoitus on varmistaa, että oppilas saa aina tarvitsemansa ohjauksen. Suunnitelmalla varmistetaan myös ohjauksen ja siirtymävaiheiden toimintojen toimivuus ja jatkuvuus.

Tässä ohjaussuunnitelmassa kuvataan Lohjan kaupungin perusopetuksen ohjausprosessi oppilaan opintopolun eri vaiheissa. Suunnitelmassa määritellään ohjauksen tavoitteet, menetelmät ja toteutustavat, kuten järjestämisen rakenteet ja työn- ja vastuunjaot. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan oppilaan peruskoulunaikaiset ja peruskoulun jälkeiset siirtymät ja siirtymävaiheyhteistyö, monialaiset ohjausverkostot ja huoltajien ja työelämän kanssa tehtävä yhteistyö. Suunnitelmassa kuvataan myös, mitä ohjauksen yhteisöllinen ote tarkoittaa, millaisia ovat Lohjan perusopetuksen koulujen ominaispiirteet ja kuinka ohjaussuunnitelmaa ja sen toimivuutta arvioidaan.

2 Ohjauksen tavoitteet

Ohjauksen tavoitteet pohjautuvat Opetushallituksen laatimiin hyvän ohjauksen kriteereihin.

Ohjaus huomioi oppilaan kokonaistilanteen

- Ohjaus on oikea-aikaista, oppilaan yksilölliset tarpeet huomioivaa ja oppilasta kuuntelevaa.
- Ohjauksessa huomioidaan monialainen ja huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö.
- Ohjaus tukee oppilaan suunnitelmien selkiintymistä ja tulevaisuususkoa.

Ohjaus on oppilaslähtöistä ja vuorovaikutteista

- Ohjaus on yksilöllistä, kunnioittavaa ja vuorovaikutteista ja sisältää kannustavaa palautetta.
- Ohjaus kehittää oppilaan vastuunottoa omasta oppimisestaan ja vahvistaa hänen toimijuuttaan ja kiinnittymistä koulunkäyntiin.
- Ohjauksen avulla oppilas voi reflektoida itseään oppijana ja oppii tunnistamaan ja arvioimaan osaamistaan ja ohjaus- ja kehittymistarpeitaan.
- Oppilas oppii hyödyntämään ja soveltamaan ajantasaista tietoa koulutuksista, ammateista ja työelämän mahdollisuuksia.

Ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista

- Oppilas tietää, keneltä hän saa ohjausta ja mistä ja miten ohjaajan tavoittaa.
- Ohjauksen käytännöistä tiedotetaan oppilaita ja oppilaiden huoltajia.
- Ohjauksessa hyödynnetään monipuolisia menetelmiä ja sitä toteutetaan yksilö-, pienryhmä- ja ryhmämuotoisesti.
- Ohjausta voidaan toteuttaa lähi-, etä- ja digiohjauksena.

Ohjaus on monialaista yhteistyötä

- Oppilaalla on oikeus saada ohjausta kaikilta koulu yhteisön jäseniltä.
- Ohjaukseen voivat osallistua oppilaan lisäksi esimerkiksi huoltaja, toinen oppilas, aineenopettaja, erityisopettaja, työelämän tai työllisyyspalveluiden edustaja, opiskelija-huoltohenkilöstön toimija ja muut oppilaan kannalta merkittävät toimijat.
- Erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksessa painottuu monialainen ja riittävän varhain aloitettu ohjausyhteistyö.

Ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä

- Ohjaus pyrkii edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.
- Ohjaus tukee oppilaan kokemusta itsestään tasa-arvoisena ja aktiivisena toimijana.
- Ohjaus on ilmapiiriltään turvallista, arvostavaa ja myönteistä.
- Oppilaalla on oikeus saada ohjausta ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä tai väkivallasta.

Ohjaus tukee siirtymävaiheen yhteistyötä

- Ohjauksen ja siirtymävaiheyhteistyön tavoitteena on mahdollistaa oppilaan sujuva siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen, perusopetuksen aikana ja perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen.
- Ohjaus vahvistaa siirtymävaiheissa monialaista ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä.
- Ohjaus pyrkii siihen, että jokainen peruskoulun päättänyt sijoittuu toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen ja saa suoritettua toisen asteen koulutuksen.

Ohjaus tukee urasuunnittelutaitoja

- Ohjaus lisää oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä ja antaa tietoa koulutus- ja uravaihtoehtoista.
- Ohjaus tukee oppilaan kykyä hallita omaa elinikäistä koulutus- ja työuraansa.
- Työelämään tutustumisjakso osana ohjaustoimintaa antaa oppilaalle mahdollisuuksia tutustua työelämään.

Ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

- Ohjaus lisää oppilaan tietämystä ammattialoista ja yrittäjyydestä.
- Työelämäyhteistyönä toteutettu ohjaus kehittää oppilaan työnhaku- ja työelämätaitoja.

3 Ohjaus oppilaan koulunkäynnin eri vaiheissa

Seuraavassa kuvataan oppilaanohjauksen tarkoitus ja sisältö oppilaan koulunkäynnin eri vaiheissa.

3.1 Ohjaus esiopetuksessa ja siirtymä alakouluun

Oppilaanohjauksen tavoitteena esiopetuksessa on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä hänen siirtyessään esiopetuksesta alakouluun. Ohjaus toteutetaan eri oppiaineiden sekä koulun muun toiminnan yhteydessä. Päävastuu ohjauksesta on esiopettajalla. Ohjauksessa keskitytään auttamaan oppilaan sopeutumista kouluyhteisöön muun muassa opettamalla hänelle koulunkäynnin ja oppimisen perustaitoja ja koulun yhteisiä toimintamalleja sekä tukemalla sopeutumista omaan luokkaan.

Lukuvuoden aikana pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään yhteistyötä, joissa lapset tutustuvat tulevaan kouluympäristöön, oppilaisiin, opettajiin ja koulutyön muotoihin. Ohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan vastuuta omasta työskentelystään ja ympäristöstään sekä ohjata häntä omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen koulunkäynnissään ja oppimisessaan. Oppilasta ja hänen huoltajiaan valmistellaan kouluarkeen sopeutumiseen.

Nivelvaiheessa tarpeelliset lakisääteiset tiedot kunkin lapsen kasvusta, oppimisesta ja työskentelystä siirretään esiopetuksesta alkuopetukseen.

3.2 Ohjaus vuosiluokilla 1–6 ja siirtymä yläkouluun

Oppilaanohjaus toteutetaan perusopetuksen luokilla 1–6 kokonaan oppiaineisiin sisällytettynä ja päävastuu ohjauksesta on luokanopettajalla. Oppilaanohjauksessa painottuvat ikätason mukaisesti ryhmäytyminen, oppimaan ohjaaminen, vuorovaikutustaitojen harjoittelu, vastuiden ja velvollisuuksien ymmärtäminen, omien vahvuuksien tunnistaminen sekä itsetuntemuksen ja itsetunnon kehittyminen.

Ohjauksen tehtävänä on ohjata oppilaita kehittämään tiedonhankinnan valmiuksia ja käyttämään monipuolisia työtapoja. Oppilasta ohjataan yhteistoiminnallisuuteen ja toisten ihmisten huomioon ottamiseen. Ohjauksen avulla oppilasta tuetaan hänen valinnoissaan ja erilaisissa arkielämän kysymyksissä.

6. luokan loppuvaiheessa oppilaanohjaaja pitää ryhmäohjaustunnin 7. luokalle siirtymisestä. Siirtymävaiheen nivelpalaverissa käydään läpi kuudennen luokan oppilaiden pedagogisen

tuen tarpeet yläkoulun vastuuhenkilöiden kanssa. Samalla oppilaasta saatu muu tieto siirretään vastaanottavan koulun vastuuhenkilöille ja sitä hyödynnetään 7. luokkien muodostamisessa. 6.-luokkalaisille järjestetään lähtökohtaisesti tutustumispäivä tulevaan kouluun.

3.3 Ohjaus vuosiluokilla 7-9

Luokkien 7–9 oppilaanohjaus toteutetaan luokkamuotoisena ryhmäohjauksena, pienryhmäohjauksena ja yksilöohjauksena. Luokkamuotoista ryhmäohjausta on puoli vuosiviikkotuntia seitsemännellä luokalla, puoli vuosiviikkotuntia kahdeksannella luokalla ja yksi vuosiviikkotunti yhdeksännellä luokalla. Pienryhmäohjausta järjestetään tapaus- ja tilannekohtaisesti lähinnä kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisille lukuvuoden eri vaiheissa. Yksilöohjausta saa jokainen 9. luokan oppilas ja tehostettua yksilöllistä oppilaanohjausta ne 8. ja 9. luokan oppilaat, jotka tarvitsevat sitä. Oppilaanohjaaja arvioi, ketkä oppilaat tarvitsevat ja hyötyvät tehostetusta oppilaanohjauksesta ja antaa oppilaalle tehostettua ohjausta 1–10 tuntia. Koulun muut toimijat, kuten opiskelijahuoltohenkilöstö, erityisopettaja ja luokanohjaaja, sekä huoltajat ja oppilaan hoitavat tahot voivat myös ehdottaa oppilaalle tehostettua oppilaanohjausta. Osana tehostettua yksilöllistä ohjausta oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Tarpeen ja resurssien mukaan yksilöohjausta tarjotaan myös 7. luokan oppilaille. Luokkamuotoisesta ryhmäohjauksesta, pienryhmäohjauksesta, yksilöohjauksesta ja tehostetusta yksilöllisestä oppilaanohjauksesta huolehtivat koulun oppilaanohjaajat ja erityisopettajat sovitun vastuunjaon mukaisesti.

Opintojen aikana ohjauksen yleisenä tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen sekä itsetunnon vahvistaminen. Opintojen etenemistä seurataan ja oppimista tuetaan tarvittaessa tukitoimilla yhdessä muiden pedagogisten asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on, että koulussa havaitaan oppilaan vahvuuksien lisäksi mahdolliset oppimisen haasteet, opiskelumotiivaation lasku, oppilaan käyttäytymisessä tapahtuvat muutokset ja sellaiset ulkoisten tekijöiden muutokset, jotka voivat vaikuttaa oppimiseen tai koulussa viihtymiseen. Ohjauksella on keskeinen merkitys ennaltaehkäisevänä toimintamuotona sekä osana varhaista puuttumista ja sillä pyritään lisäämään oppilaiden kiinnittymistä koulunkäyntiin sekä perusteettomien poissaolojen vähentymiseen.

Perusopetuksen päättövaiheessa ryhmä-, pienryhmä- ja yksilöohjauksessa painottuu oppilaiden jatko-opintovalintojen ohjaaminen ja valinnoissa tukeminen. Ohjauksen keskeisenä muotona on oppilaanohjaajan antama henkilökohtainen ohjaus ura- ja ammatinvalintaan liittyviin asioihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa myös tuen jatkumisesta perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa sekä tarvittavien oppilaan kanssa työskentelevien, kuten erityisopettajan, kuraattorin, hoitavan tahon tai vastaanottavan oppilaitoksen edustajien, kanssa.

3.4 Siirtymä yläkoulusta toiselle asteelle

Oppilaanohjaaja on perusopetuksen järjestäjän vastuuhenkilö koskien oppilaan hakeutumista ja kiinnittymistä jatko-opintoihin.

Oppilaita ohjataan ja kannustetaan tutustumaan perusopintojen jälkeisiä opintoja tarjoaviin oppilaitoksiin esimerkiksi erilaisten tutustumiskäyntien muodossa. Jatko-opintomahdollisuuksia tarjoavia koulutuksen järjestäjiä kutsutaan esittäytymään syksyisin järjestettävään koko kaupungin yhteiseen jatko-opintoiltaan, jossa oppilaita ja huoltajia tiedotetaan perusopetuksen jälkeisen yhteishaun peruserätyksistä. Oppilaanohjaaja jakaa tietoa toisen asteen oppilaitoksista ja hakeutumisesta jatko-opintoihin aktiivisesti läpi vuoden.

Oppilaalla on hakeutumisvelvollisuus eli hänen on hakeuduttava oppivelvollisuuslain 4 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ennen perusopetuksen päättymistä. Oppilaat hakevat opiskelupaikkaa perusopetuksen jälkeisessä yhteishaussa. Yhteishaku tehdään koululla oppilaanohjaajan tai kotona huoltajan ohjauksessa. Nuori voi hakea opiskelupaikkaa myös yhteishaun jälkeisessä jatkuvassa haussa. Oppilaanohjaaja ohjaa, valvoo ja seuraa tätä hakeutumisprosessia.

Jatko-opintohakujen tulosten julkistamisen aikaan kesäkuussa oppilaanohjaaja käy läpi kaikki hakuihin osallistuneet oppilaansa ja on yhteydessä niihin oppilaisiin, jotka eivät saaneet opiskelupaikkaa, ja heidän huoltajiinsa. Tarvittaessa oppilaanohjaaja on yhteydessä myös muihin oppilaisiin ja huoltajiin. Oppilaanohjaaja varmistaa oppilaiden kiinnittymisen jatko-opintoihin ja tarvittaessa antaa lisäohjausta esimerkiksi jatkuvaan hakuun liittyen. Mikäli oppivelvollinen ei ole kiinnittynyt opintoihin Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemään oppivelvollisuuden tarkistuspäivään mennessä, oppilaanohjaaja tekee asiasta ilmoituksen kotikunnan vastuuhenkilölle.

Perusopetuksesta siirretään seuraavalle koulutuksen järjestäjälle opiskelun kannalta välttämättömät tiedot. Oppilaanohjaaja organisoii tiedonsiirron kokoamisen, tallentamisen ja tiedonsiirtotapaamisiin osallistumisen omassa koulussaan. Tiedonsiirron kokoamiseen ja tapaamisiin osallistuvat perusopetuksesta oppilaanohjaaja ja erityisopettaja ja muut tarvittavat henkilöt. Opiskelijahuollon tiedonsiirtoa hoitavat kaikki ne henkilöt, joilla on opiskelijahuollollista tietoa siirrettävänä toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen. Tätä työtä tekevät erityisesti opiskelijahuoltohenkilöstö ja tarvittaessa rehtori, oppilaanohjaaja, erityisopettaja ja luokanohjaaja. Tiedot siirretään kunnan yhteisten tiedonsiirto-ohjeiden mukaisesti, kun opiskelupaikka on varmistunut.

3.5 Ohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja siirtymä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen

Perusopetuksen valmistavan opetuksen aikana oppilaalla on oikeus saada oppilaanohjausta. Ikäryhmältään vuosiluokille 1–6 kuuluvien valmistavan oppilaiden oppilaanohjaus toteutuu osana muiden aineiden opetusta ja ohjausta. Ikäryhmältään vuosiluokille 7–9 kuuluvien valmistavan oppilaiden oppilaanohjaus toteutetaan myös erillisenä oppiaineena mahdollisuuksien mukaan ja se voi olla luokkamuotoista ryhmäohjausta, pienryhmäohjausta ja yksilöohjausta. Ohjauksen tavoitteena on tukea kouluun ja perusopetukseen integroitumista sekä suomalaiseen koulutusjärjestelmään tutustumista. Oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, opintojen etenemistä seurataan ja oppilaalle tarjotaan mahdollisuutta suorittaa erityisessä tutkinnossa oppiaineita perusopetuksen oppimäärän mukaisesti.

Oppilasta ja hänen huoltajaansa tiedotetaan pedagogisesta tuesta perusopetuksessa ja opintoihin liittyvien valintojen ja ratkaisujen seurauksista. Perusopetukseen siirtymistä suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa sekä oppilaan kanssa työskentelevien, kuten valmistavan opettajan, S2-opettajan ja oppilaanohjaajan, kanssa. Ohjaus painottuu erityisesti silloin, kun oppilas on muuttanut maahan perusopetuksen päättövaiheessa. Oppivelvollisuusikänsä loppuvaiheessa ohjaus on tehostettua ja yksilöllistä ja se painottuu jatko-opintojen suunnitteluun. Osana tehostettua yksilöllistä ohjausta oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Luokkamuotoisesta ryhmäohjauksesta, pienryhmäohjauksesta, yksilöohjauksesta ja tehostetusta yksilöllisestä oppilaanohjauksesta huolehtivat koulun oppilaanohjaajat, valmistavan opetuksen ja S2-opetuksen opettajat sovitun vastuunjaon mukaisesti.

Kun oppilaalle suunnitellaan siirtymistä perusopetukseen, hänelle järjestetään tutustuminen tulevaan kouluun ja opetusryhmään. Oppilaan huoltajia tiedotetaan perusopetukseen siirtymisestä ja tulevasta koulusta. Valmistavasta opetuksesta siirretään seuraavalle koulutuksen järjestäjälle opiskelun kannalta välttämättömät tiedot ja järjestetään nivelpalaveri. Seuraavalle opetuksenjärjestäjälle siirretään myös oppilaan opiskelijahuollolliset tiedot. Oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen vastuuhenkilönä on valmistavan opetuksen opettaja, joka tekee siirtymävaiheessa tiivistä yhteistyötä oppilaan nykyisten ja tulevien opettajien ja oppilaanohjaajien kanssa. Mikäli siirtymä perusopetukseen ei onnistu, yhteistyöhön otetaan mukaan rehtori ja kunnan valmistavasta opetuksesta vastaava henkilö.

4 Ohjauksen menetelmät ja toteutustavat

4.1 Ohjauksen järjestämisen rakenteet ja työn- ja vastuunjako ohjauksessa

Ohjausta Lohjan kaupungin perusopetuksessa toteutetaan kunnan ohjauksesta vastaavien toimijoiden ja kouluyhteisöjen jäsenten yhteistyönä ja erillisinä sovittuina vastuutehtävinä. Koulun tasolla ohjausta toteutetaan yhteistyössä kaikkien koulun toimijoiden kanssa. Rehtori vastaa koulun ohjaustoiminnasta ja organisoii sen yhdessä luokanopettajien (alakouluissa) tai oppilaanohjaajien (yhtenäiskouluissa ja yläkouluissa) kanssa.

Seuraavassa on kuvattu oppilaan tehtävät ja vastuut ohjaukseen liittyen ja aikuisten toimijoiden tehtävät ohjauksessa. Liitteessä 1 on esitelty koulukohtainen työnjako ohjauksessa.

OPPILAS

- Huolehtii oppivelvollisuutensa suorittamisesta.
- Oppii kantamaan vastuuta oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan.
- Oppii suunnittelemaan tulevaisuuttaan ja tekemään perusteltuja valintoja.
- On oikeutettu saamaan ohjausta oman koulupäivän aikana ja lisäksi kesäaikaan tarpeen mukaan.
- On velvollinen hakeutumaan jatko-opintoihin ennen perusopetuksen päättymistä.
- Hakee opiskelupaikkaa yhteishaussa ja huolehtii paikan vastaanottamisesta määräaikaan mennessä.

HUOLTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- On päävastuussa oppilaan kasvattamisesta ja hyvinvoinnista.
- Kannustaa ja on kiinnostunut lapsen/nuoren arjesta.
- Huolehtii omalta osaltaan oppivelvollisuuden suorittamisesta.
- Huolehtii, että nuori hakeutuu yhteishaussa ja tarvittaessa jatkuvassa haussa toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen ja aloittaa jatko-opinnot perusopetuksen jälkeen.
- Huolehtii omalta osaltaan yhteydenpidosta kodin ja koulun välillä (esim. Wilma, huoltajatapaamiset, vanhempainillat).

REHTORIN/APULAISREHTORIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Vastaa koulun ohjaustoiminnasta ja suunnittelee sen toteuttamisen luokanopettajien ja oppilaanohjaajien kanssa.
- Mahdollistaa oppilaanohjaajan ammattitaidon ylläpitämisen.
- Luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja myönteisen ohjausilmapiirin.

- Huolehtii, että kaikilla ohjaukseen osallistuvilla on siihen edellytykset ja riittävät resurssit.
- Osallistuu ohjauksen suunnitteluun ja käy läpi työaikasunnitelman yhdessä oppilaanohjaajan kanssa.
- Järjestää tarvittavan tiedottamisen arviointiin liittyen.
- Johtaa opiskeluhuoltoryhmän työskentelyä.

OPPILAANOHAJAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Koordinoi koulun ohjaustoiminnan yhdessä rehtorin kanssa.
- Toimii ohjauksen pedagogisena asiantuntijana.
- Pitää ryhmäohjaustunnin 6.-luokkalaisille.
- Antaa yksilö-, pienryhmä- ja luokkamuotoista ohjausta 7.–9.-luokkalaisille
- Antaa arvionsa mukaan tehostettua henkilökohtaista ohjausta sitä tarvitseville 8. –9.-luokkalaisille.
- Vastaa TET-jaksojen järjestelyistä.
- Huolehtii riittävästä ja oikea-aikaisesta ohjauksesta jatko-opintoihin.
- Tiedottaa oppilaita ja huoltajia ohjauksellisista asioista, kuten ohjauksen saamisesta, toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin tutustumisista, jatko-opintoillasta ja yhteishausta.
- Ohjaa ja valvoo, että oppivelvollinen täyttää hakeutumisvelvollisuutensa.
- Tarkistaa, onko oppilas saanut opiskelupaikan ja ottaako oppivelvollinen opiskelupaikan vastaan toisen asteen tai nivelvaiheen koulutuksessa.
- Tarjoaa ohjausta niille, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa tai eivät ole aloittaneet opintoja (kesäkuussa sekä viikon 31 ja Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemän oppivelvollisuuden tarkistuspäivän välisenä aikana).
- Valvoo, että oppivelvollinen aloittaa opinnot toisen asteen tai nivelvaiheen koulutuksessa.
- Ilmoittaa ne oppivelvolliset, joilla ei ole opiskelupaikkaa tai jotka eivät ole aloittaneet opintoja perusopetuksen jälkeen, asuinkunnalle (asuinkunnan Valpas-toimijalle) Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemänä oppivelvollisuuden tarkistuspäivänä.
- Osallistuu moniammatilliseen ja verkostoyhteistyöhön.
- Osallistuu yhteisölliseen opiskelijahuoltotyöhön ohjauksen pedagogisena asiantuntijana.
- Organisoii koulunsa opetuksen tiedonsiirron perusasteelta toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.
- Siirtää oppilaan koulunkäynnin ja tarvittaessa opiskelijahuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.
- Osallistuu huoltajatilaisuuksiin ja -tapaamisiin ohjauksen asiantuntijan roolissa.
- Seuraa koulutusjärjestelmän ja työelämän muutoksia.
- Ylläpitää ammattitaitoaan osallistumalla muun muassa oppilaanohjaajien ja ohjausalan kokouksiin ja koulutuksiin.

- Tekee yhteistyötä muiden peruskoulujen, toisen asteen koulutusten, nivelvaiheen koulutusten, korkea-asteen koulutusten, TE-keskuksen, yritysten, elinkeinoelämän ja muiden ohjaukseen liittyvien tahojen kanssa.

LUOKANOHAJAJAN/LUOKANOPETTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Opettaa opetussuunnitelman mukaisia oppilaanohjauksen sisältöjä esiopetuksessa sekä vuosiluokilla 1–6.
- Toimii oppilaan kannustavana lähiohjaajana.
- Pehdyttää oppilaan koulun käytänteisiin ja vastaa oppilaiden ryhmäytymisestä.
- Huolehtii yhteydenpidosta kodin ja koulun välillä (esim. Wilma).
- Tapaa oppilaita ja heidän huoltajiaan säännöllisesti.
- Seuraa oppilaiden opintojen etenemistä ja hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa ja ohjaa tarvittaessa henkilökohtaisesti.
- Tekee yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa (mm. 6.-luokkalaisten ryhmäohjaustunnin järjestäminen, työelämäpäivät ja oppilaitosvierailut).

AINEENOPETTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Huolehtii oman oppiaineensa monipuolisesta opetuksesta työelämälähtöisyyden huomioiden ja monialaisessa yhteistyössä muiden opettajien kanssa.
- Opettaa oman oppiaineeseensa liittyen oppimaan oppimisen taitoja, opiskelutekniikoita ja työtapoja.
- Arvioi oppilaan suorituksia monipuolisesti ja sekä sanallisesti että numeerisesti.
- Huomioi opetuksessaan ja arvioinnissaan erilaiset oppilaat.
- Seuraa oppilaan etenemistä omassa oppiaineessaan, tarjoaa tarvittaessa tukiopetusta ja ohjaa tarvittaessa henkilökohtaisesti.
- Vahvistaa oppilaan realistista minäkuvaa ja osaamista arvioinnin ja palautteen avulla.
- Tekee yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa (mm. työelämäpäivät ja oppilaitosvierailut).
- Tuntee ja esittelee oppitunneillaan oman oppiaineensa jatkokoulutusmahdollisuuksia ja työelämatarpeita.
- Tekee yhteistyötä jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten ja työelämän kanssa oppiaineisiinsa liittyen ja mahdollisuuksien mukaan.

ERITYISLUOKANOPETTAJAN/ERITYISOPETTAJAN/ LAAJA-ALAISEN ERITYISOPETTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Tunnistaa tukea tarvitsevat oppilaat yhteistyössä aineenopettajien, luokanopettajien ja luokanohjaajien kanssa.
- Tukee aineenopettajia ja luokanopettajia oppilaiden tuen tarpeiden huomioimisessa.
- Auttaa oppilaita löytämään heille sopivat opiskelun tavat ja tekniikat.
- Sopii tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksen työnjaosta yhdessä rehtorin ja oppilaanohjaajan kanssa.
- Laatii tarvittavat lausunnot oppilaan jatko-opintoihin ja jatko-opintohakuihin liittyen.

- Siirtää oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.
- Siirtää tarvittavia opiskelijahuollon tietoja esiopetuksen ja alakouluopetuksen sekä 6.–7. luokkien nivelvaiheessa.
- Siirtää tarvittaessa opiskelijahuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.

KOULUKURAATTORIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Toimii alansa asiantuntijana oppilaitoksessa ja konsultoi tarvittaessa.
- Osallistuu opiskelijahuoltotyöhön ja sen kehittämiseen.
- Tukee ja edistää oppilaan kasvua ja hyvinvointia sekä toimii tukena haastavissa elämäntilanteissa.
- Tekee moniammatillista yhteistyötä muiden ohjauksen toimijoiden ja verkostojen kanssa.
- Siirtää tarvittavia opiskelijahuollon tietoja esiopetuksen ja alakouluopetuksen sekä 6.–7. luokkien nivelvaiheessa.
- Siirtää tarvittaessa opiskelijahuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.

KOULUPSYKOLOGIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Tekee tarvittavat oppimiseen liittyvät tutkimukset, arvioinnit ja lausunnot.
- Tekee moniammatillista yhteistyötä muiden ohjauksen toimijoiden ja verkostojen kanssa.
- Siirtää tarvittavia opiskelijahuollon tietoja esiopetuksen ja alakouluopetuksen sekä 6.–7. luokkien nivelvaiheessa.
- Siirtää tarvittaessa opiskelijahuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.

KOULUTERVEYDENHOITAJAN/KOULULÄÄKÄRIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Kertoo oppilaalle terveydellisten asioiden vaikutuksista ammatinvalintaan.
- Siirtää tarvittavia opiskelijahuollon tietoja esiopetuksen ja alakouluopetuksen sekä 6.–7. luokkien nivelvaiheessa.
- Siirtää tarvittaessa opiskelijahuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.

KOULUSIHTERIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Vastaa koulukyyteihin, TET-matkoihin ja ateriakorvauksiin liittyvistä asioista.
- Tarkistaa ja muokkaa tarvittaessa oppilaan tietoja oppilashallinto-ohjelmassa.
- Tarkistaa ja muokkaa oppilaan tietoja Koskesta.

KOULUNKÄYNNINOHJAAJAN/ERITYISAVUSTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Tukee ja ohjaa oppilasta arjen koulunkäynnin asioissa.

KOULUN MUUN HENKILÖKUNNAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Tukee ja toteuttaa koulun kasvatustavoitteita.

KUNNAN YHTEISEN NIVELVAIHEEN OHJAUKSESTA VASTAAVAN HENKILÖN / ASUINKUNNAN VALPAS-TOIMIJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Ottaa vastaan ja asiakkaakseen elokuussa ne perusopetuksen päättäneet nuoret, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa tai eivät ole aloittaneet opintojaan Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemän oppivelvollisuuden tarkistuspäivään mennessä.
- Arvioi nuoren kokonaistilanteen ja tuen tarpeen oppivelvollisen ja huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa.
- Antaa oppivelvolliselle ohjausta.
- Ohjaa oppivelvollista hakeutumaan koulutukseen tai hakemaan oppivelvollisuuden keskeyttämistä.
- Ohjaa oppivelvollista hakeutumaan tarvittaessa tarkoituksenmukaisiin muihin palveluihin.
- Ohjaa nuoren uuteen opiskelupaikkaan toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen tai osoittaa hänelle opiskelupaikan nivelvaiheen koulutuksesta.
- Tekee yhteistyötä toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksen järjestäjien, nuorisotyön ja muiden tarvittavien tahojen kanssa.

4.2 Yhteistyö monialaisissa verkostoissa

Ohjaustyötä tekevät toimivat yhteistyössä koulun henkilöstön ja lähialueen toimijoiden kanssa ja osallistuvat monialaiseen työskentelyyn oman tehtävänkuvansa mukaisesti. Yhteistyön ohjauksellisena tarkoituksena on tukea oppilaan oppimista, kasvua ja kehittymistä. Monialaisiin verkostoihin kuuluvat muun muassa kunta, nuorisotyö, sosiaali- ja terveyspalvelut, kolmas sektori, toisen asteen ja nivelvaiheen koulutustoimijat, korkea-asteen koulutustoimijat, nuorten kansainvälisyyttä edistävät toimijat, Opetushallitus ja tarvittaessa tulkkipalvelut.

Kaikki koulun toimijat osallistuvat koulun opiskeluhooltoon sekä yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä että tarvittaessa yksilökohtaisen opiskelijahuollon monialaisissa asiantuntijaryhmissä. Erityisesti tätä tekevät rehtorit, koulukuraattorit, koulupsykologit, koulu-terveydenhoitajat, koululääkärit, erityisopettajat, luokanopettajat, luokanohjaajat ja oppilaanohjaajat. Oppilaanohjaaja kuuluu koulun yhteisölliseen opiskelijahuoltoryhmään ja osallistuu sen työskentelyyn ohjauksen pedagogisena asiantuntijana. Oppilaanohjaaja osallistuu tarpeen mukaan yksilökohtaisen opiskelijahuollon monialaisiin asiantuntijaryhmiin oppilaanohjauksen asiantuntijana ja oppilaan yksilö- ja ryhmäohjaajana.

Koulun henkilöstö tekee tarvittavaa ohjausyhteistyötä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajien, kolmannen sektorin toimijoiden, nuorisotyön toimijoiden ja muiden nuoren kasvua tukevien toimijoiden kanssa. Näissä painottuu opiskelijahuollollinen ja nuoren tulevaisuutta vahvistava ohjaustyöskentely ja tätä työtä tekevät erityisesti opiskelijahuollon toimijat, rehtorit, erityisopettajat ja oppilaanohjaajat.

Koulun henkilöstö tekee yhteistyötä eri koulutusten järjestäjien kanssa, erityisesti paikallisten perusopetuskoulujen ja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutusten järjestäjien kanssa. Peruskoulu yhteistyötä tekevät erityisesti rehtorit, opiskelijahuollon toimijat, erityisopettajat ja oppilaanohjaajat. Toisen asteen ja nivelvaiheen koulutusten järjestäjien kanssa yhteistyötä tekevät erityisesti oppilaanohjaajat ja erityisopettajat oppilaiden jatko-opintoihin ja jatko-opintopaikkoihin tutustumisiin liittyen. Yhteistyötä korkea-asteen koulutustoimijoiden ja muiden koulutusten järjestäjien kanssa tekevät erityisesti oppilaanohjaajat jatko-opinto-ohjaukseen liittyen.

4.3 Yhteistyö huoltajien kanssa

Yhteistyö koulun ja oppilaiden huoltajien välillä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Yhteistyön tarkoituksena on tukea oppilaita ja huoltajia opiskeluun ja koulutukseen liittyvissä asioissa. Oppilaanohjaajat tiedottavat huoltajia koulun oppilaanohjauksesta, ohjauksen järjestelyistä, TET-jaksoista ja jatko-opintoihin hakeutumisesta. Oppilaanohjaajat tekevät yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaiden yksilöllisten tarpeiden mukaan, kuten järjestävät huoltajatapaamisia jatko-opintoihin liittyen, osallistuvat oppilaan pedagogisiin palavereihin ja yksilökohtaisiin opiskelijahuoltotapaamisiin.

Oppilaanohjaajat järjestävät päättöluokkalaisten huoltajille jatko-opintoillan ja osallistuvat muihin tarpeellisiin huoltajatilaisuuksiin. Erityisopettajat tekevät yhteistyötä erityisesti tehostetun tuen ja erityisen tuen oppilaiden huoltajien kanssa oppilaan oppimaan oppimisen taitojen ja opetuksen järjestelyjen parissa. Luokanopettaja ja luokanohjaaja tiedottavat huoltajia, ohjaavat oppilaan arjen koulunkäyntiä ja tekevät tähän liittyvää yhteistyötä huoltajien kanssa muun muassa arviointikeskusteluihin ja kolmikantakeskusteluihin.

4.4 Yhteistyö työelämän kanssa

Koulu tekee työelämäyhteistyötä lähialueen toimijoiden kanssa. Näitä ovat esimerkiksi paikalliset yritykset ja yrittäjäjärjestöt, työelämäjärjestöt, julkisen sektorin työpaikat ja kolmannen sektorin työelämätoimijat. Työelämäyhteistyötä tekee jokainen koulun henkilöstöön kuuluva oman tehtävänkuvansa mukaisesti. Yhteistyötä tehdään erityisesti niissä oppiaineissa ja tilanteissa, joihin työelämäasiat opetussuunnitelmassa ja ohjaustyössä kuuluvat, esimerkiksi oppilaanohjauksessa ja yhteiskuntaopissa, työelämäprojekteissa ja työelämään tutustumisissa. Oppilaanohjaaja pitää yhteyttä työelämään, yrityksiin ja paikalliseen yrittäjäjärjestöön, osallistuu mahdollisuuksien mukaan työelämäaiheisiin koulutuksiin, järjestää tutustumisia ja yritysvierailuja ja organisoii oppilaiden TET-jaksot. Aineenopettaja esittelee työelämää ja mahdollisuuksien mukaan järjestää tutustumisia ja yritysvierailuja omiin

oppiaineisiinsa liittyen. Yhteistyötä toteutetaan muun muassa koulutusten ja vierailujen muodossa ja oppilaiden TET-jakson yhteydessä. Lisäksi kouluissa on lukuvuosikohtaisesti yhteistyöprojekteja työelämän kanssa ja niissä koulun henkilöstö työskentelee erikseen sovitun työnjaon mukaisesti.

Työelämään tutustuminen on osa perusopetuksen oppimäärää. Työelämään tutustumisjakson kautta nuori saa tietoa ja kokemusta ammateista ja työelämästä ja saa vahvistusta oman työelämäosaamisen kartoittamiseen. Lohjalla jokainen 9.-luokkalainen osallistuu noin kahden viikon mittaiseen TET-jaksoon. Mahdollisuuksien mukaan myös 8.-luokkalaisille voidaan järjestää valinnainen työelämään tutustumisjakso. Työelämään tutustumisen järjestelyjen päävastuu on oppilaanohjaajalla. Oppilaanohjaaja tiedottaa, neuvoo ja ohjaa oppilaita ja huoltajia TET-asioissa ja pitää yhteyttä työelämään. Oppilaat hankkivat TET-paikkansa itse tai huoltajan avustuksella ja oppilaanohjaajat auttavat käytännön järjestelyissä. Erityisen tuen oppilaiden työelämään tutustuminen järjestetään tarvittaessa yksilöllisesti suunnitellen yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

4.5 Ohjauksen yhteisöllinen ote

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada hyvää ohjausta koulun aikuisilta. Ohjausta toteutetaan koulu yhteisössä työskentelevien yhteistyönä ja jokainen koulun aikuinen osallistuu ohjaustyöhön oman tehtäväkuvansa mukaisesti. Koko koulu ohjaa -ajattelun lähtökohtana on, että yhteisöllisesti toteutettu ohjaus tukee oppilaan hyvinvointia, koulunkäyntiä, oppimista ja ura- ja elämänsuunnittelua. Tähän ohjaustyöhön osallistuvat kaikki koulun aikuiset. Oppilaanohjaajan erityisenä tehtävä on edistää koulun yhteisöllistä ohjausajattelua ja tuoda esiin yhteisöllisen ohjauksen merkitystä. Koulussa käydään vuosittain läpi ohjaussuunnitelma opetushenkilöstön kanssa. Oppilaanohjaaja myös luo ja vahvistaa Koko koulu ohjaa -ajattelumallia tukevia käytänteitä, kuten opettajien vierailuja TET-paikoille ja työelämäpäivien järjestämistä aineenopettajien kanssa.

5 Ohjaustoiminnan painotukset ja koulukohtaiset ominaispiirteet

Lohjan kaupungin perusopetuksen yksiköissä ohjausta pyritään toteuttamaan laadukkaasti ja riittävin resurssein, jotta jokainen oppilas saa ohjausta riittävästi ja oikea-aikaisesti. Ohjauksen toimijat kehittävät ohjausosaamistaan koulutusten ja kokousten avulla ja kunnan tasolla huolehditaan siitä, että ohjaushenkilöstö on osaavaa ja henkilöstöä on riittävästi. Jokainen koulun aikuinen antaa oppilaalle ohjausta oman tehtäväkuvansa mukaisesti ja erityisesti se on oppilaanohjaajan tehtävä.

Lohjalla ohjaustoimintaan vaikuttavat koulukohtaiset ominaispiirteet. Perusopetuksen piirissä on seitsemän yhtenäiskoulua, 12 erillistä alakoulua ja yksi yläkoulu. Seuraavassa on kuvattu lyhyesti koulujen ominaispiirteitä.

- Koulut ovat keskenään hyvin erikokoisia.
- Suurin osa kouluista on suomenkielisiä.
- Esiopetuksen yksiköt on sijoitettu joko varhaiskasvatusyksiköiden tai koulujen yhteyteen.
- Ruotsinkielinen opetus on keskitetty kahteen alakouluun ja yhteen yläkouluun.
- Ruotsinkielinen yläkoulu toimii ruotsinkielisen lukion yhteydessä.
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasryhmät on sijoitettu pääasiassa kahteen kouluun.
- S2-oppilaiden määrä vaihtelee kouluittain.
- Osassa kouluissa oppilaita on monen eri kunnan alueelta.
- Kaupungin alueellisia ja yhteisiä erityisen tuen oppilaiden pienryhmiä on eri koulujen yhteydessä.
- Osa perusopetuksen päättövaiheessa olevista oppilaista, jotka tarvitsevat monialaista tukea perusopetuksen loppuun saattamiseksi, käyvät koulua erillisessä opetuspiirteessä.
- Lohjalla toimii yksi yksityiskoulu, ja sen kanssa tehdään yhteistyötä tarpeen mukaan, lähinnä oppilaan siirtyessä yksityiskoulun ja Lohjan kaupungin koulun välillä.

Nämä ominaispiirteet huomioiden ohjausta pyritään antamaan jokaiselle oppilaalle riittävästi ja laadukkaasti. Ohjausta painotetaan ja mukautetaan koulujen ominaispiirteet huomioiden ja oppilaiden tarpeiden mukaisesti.

6 Ohjaussuunnitelman toteutumisen ja toimivuuden arviointi

Ohjaussuunnitelma on osa Lohjan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja sitä arvioidaan ja päivitetään aina tarvittaessa, mutta vähintään silloin, kun hyvän ohjauksen kriteereitä tai opetussuunnitelmaa uudistetaan. Ohjaussuunnitelma käsitellään päivityksen yhteydessä sivistyslautakunnassa.

Ohjaussuunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain kunta- ja koulukohtaisesti ja jos on tarvetta muutokseen, ohjauksen toteuttamisen rakenteita päivitetään. Ohjauksen toimintatavoista ja toteutumisesta kerätään palautetta vuosittain ja kehitetään ohjaustoimintaa sen pohjalta. Oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan ennen kaikkea oppilaan näkökulmasta. Osana arviointia käytetään myös tietoa perusopetuksen päättäneistä ja heidän sijoittumisestaan toiselle asteelle tai nivelvaiheen koulutukseen.

Ohjaussuunnitelman ja sen toteutumisen arviointiin osallistuvat kuntakohtaisesti koulujen rehtorit, oppilaanohjaajat ja muut tarvittavat henkilöt. Ohjaussuunnitelman toimivuuden arviointia tekevät oppilaanohjaajat koulukohtaisesti yhdessä rehtorin kanssa.

Lähteet

Hyvän ohjauksen kriteerit. Opetushallitus. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/hyvan-ohjauksen-kriteerit-0-)

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/hyvan-ohjauksen-kriteerit-0->

Lohjan perusopetuksen opetussuunnitelma. Oppilaanohjaus. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://peda.net/lohja/peruskoulut/ops-2016/ops/luku-15/1ov7/oppilaanohjaus#top)

<https://peda.net/lohja/peruskoulut/ops-2016/ops/luku-15/1ov7/oppilaanohjaus#top>

Oppilaanohjaus perusopetuksessa. Opetushallitus. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaanohjaus-perusopetuksessa)

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaanohjaus-perusopetuksessa>

Oppivelvollisuuslaki. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201214)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201214>

Perusopetuslaki. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Liitteet

Liite 1. Koulukohtainen työnjako ohjauksessa